

Turun Tunnin Juna Oy:n ylimääräinen yhtiökokous 20.12.2023

Kaupunginhallitus 27.11.2023 § 359
5070/00.01.01.01.00/2023

Valmistelija

Kaupunginlakimies Antti Mäkelä, antti.makela@salo.fi, 02 778 2302

Turun tunnin juna -hankeen edistäminen on pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa. Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta käsitteli 25.10.2023 Turun Tunnin Juna Oy:n jatkoa ja se päätti käynnistää neuvottelut kuntien kanssa rataosuuksien rakentamisesta. Tarkoituksena on hakea mahdollisimman suurta osuutta EU-rahoituksesta. Lisäksi on todettu, että lopullinen päätös rakentamisen aloittamisesta tehdään kuntien kanssa käytävien neuvottelujen jälkeen.

Liikenne- ja viestintäministeriö ja valtionvarainministeriö ovat ministeriövaliokunnan päätöksen mukaisesti käynnistäneet neuvottelut osakkaiden kanssa rakentamisvaiheeseen siirtymisestä. Keskustelujen tavoitteena on tunnistaa alustavia kantoja, tavoitteita ja reunaehdoja rakentamisen rahoittamiseen sitoutumiseksi. Osana keskustelua on todettu, että osakkaat pitävät tärkeänä, että yhtiö tavoittelee mahdollisimman suurta osuutta EU (CEF)-rahoitusta. Keskusteluissa on käsitelty myös ratasuunnitelmien suunnitteluperusteiden muuttamista ja yhtiön toimivaltuuksien laajentamista. Neuvottelussa on keskusteltu myös siitä, millä logiikalla hankkeen edistämiseen haettaisiin EU:n CEF-rahoitusta, joka aikataulullisesti on erityisen kriittinen.

CEF Verkkojen Eurooppa (CEF=Connecting Europe Facility) -välineen kautta rahoitetaan hankkeita, joilla kehitetään Euroopan unionin energia-, liikenne- ja digitaalisia yhteyksiä. 2023 CEF Liikenne -haku on avattu 26.9.2023 ja se sulkeutuu 31.1.2024. CEF-tukihakemusten tulee olla liikenne- ja viestintäministeriössä 2.1.2024 mennessä.

Turun Tunnin Juna Oy on perustettu valmistelemaan TEN-T ydinverkon Helsinki – Turku ratasuunnitelmat. Tekniset ratasuunnitelmat valmistuvat vuoden 2024 aikana. Ratasuunnitelmia on useita ja ne valmistuvat eriaikaisesti, minkä vuoksi hankkeen eteneminen suunnitellusti edellyttäisi, että rakentamissuunnittelua käynnistettäisiin jo suunnitteluvaiheen aikana. Tällä hetkellä hankeyhtiön toimiala on rajoitettu suunnitteluun eikä se voi hakea CEF-tukea tai käynnistää rakentamissuunnittelua ennen kuin sen toimivaltuuksia muutetaan.

Osakkaiden neuvottelujen yhteydessä on todettu, että ratasuunnitelmien suunnitteluperusteiden muuttamisella investointikustannuksia voidaan saada merkittävästi alennettua, jolloin myös CEF-hakemuksen kannalta hankkeen merkittävä hyöty/kustannuskerroin paranee. Lisäksi on todettu, että Turun Tunnin Juna Oy -hankeyhtiön osakassopimusta on tarvetta muuttaa, jotta yhtiö pystyy hakemaan CEF-tukea ja käynnistämään hankkeen rakentamisvaiheen, joka sisältää myös radan varsinaista rakentamista edeltävän rakentamissuunnittelun. Hankeyhtiö tulisi myös valtuuttaa käyttämään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoa rakentamisvaiheen käynnistämiseen, mitä seurattaisiin erikseen. Osakkaat voisivat tarvittaessa sopia erikseen rakentamisvaiheen käynnistämiseen liittyvien kustannusvastuiden muuttamisesta. Hankeyhtiön yhtiöjärjestystä tulisi muuttaa siten, että yhtiön toiminnan tarkoitus ja toimiala vastaisivat sen toiminnallisia tarpeita. Yhtiön siirtyessä toiminnassaan uuteen vaiheeseen muutettaisiin myös toiminimi vastaamaan paremmin hankkeen tavoitteita ja merkitystä.

Turun Tunnin Juna Oy on kutsunut koolle ylimääräisen yhtiökokouksen käsittelemään suunnitteluperusteiden muuttamista, osakassopimuksen ja

yhtiöjärjestyksen muuttamista sekä CEF-hakemusta ja sen laajuutta. Yhtiökokous pidetään 20.12.2023, elleivät osakkeenomistajat ennen sitä ole päättäneet esityslistan mukaisista asioista osakkeenomistajien yksimielisellä päätöksellä. Yhtiökokouksen asemesta osakkailla on aina mahdollisuus tehdä vastaavat päätökset osakkeenomistajien yksimielisenä päätöksenä, mikäli osakkaat näin päättävät.

Yhteenveto päätettävistä asioista on liitteenä olevassa yhtiökokoukseen liitteenä olevassa muistiossa hallituksen esitykset ja tausta-aineisto.

Selostus asiasta, Turun Tunnin Juna Oy:n suunnittelutoiminnan vaihe

Turun ja Helsingin välisen nopean ratayhteyden suunnittelussa on tarve muuttaa suunnitteluperusteita ja toisaalta edetä rakentamissuunnittelu- vaiheeseen. Hankkeeseen on perusteltua ja mahdollista hakea EU:n liikenneohjelman mukaista EU-tukea. Asiat ovat merkitykseltään sellaisia, että päätösvalta on yhtiökokouksella.

Yhtiö kaipaa osakkeenomistajien kantaa seuraaviin asioihin koskien;

1) Suunnitteluperusteiden muuttaminen

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että ratasuunnitelmien suunnitteluperusteita muutettaisiin siten, että raideyhteys voidaan suunnitella vain henkilöliikenteeseen, maksiminopeudeksi voidaan määrittää 200-300 km/h ja että suunnitelluilla rataosuuksilla voidaan hyödyntää yksiraiteisuutta.

2) Yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen muuttaminen

Osakassopimus ja rahoitus

Toiminnan siirtyminen suunnitteluhankkeen aikana myös rakentamisvaiheeseen; hankkeen etenemisen varmistamiseksi ja jäljempänä mainitun CEF-tuen myöntämisedellytysten täyttämiseksi yhtiön toimintaa tulisi laajentaa siten, että rakentamissuunnittelu voidaan aloittaa.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston käyttäminen; Turun Tunnin Juna Oy:n 4.12.2020 allekirjoitetun osakassopimuksen mukaan yhtiön osakkaiden rahoitussitoumuksista saatu oman pääoman ehtoinen rahoitus kerätään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon, jota saadaan käyttää ainoastaan suunnitteluhankkeen ratasuunnitteluun. Rakennusvaiheen käynnistäminen edellyttää, että yhtiön käytössä on siihen tarvittava rahoitus. Näin ollen kerätyn rahoituksen käyttötarkoitusta on tarpeen laajentaa rakennusvaiheen kuluihin. Kustannus seuranta mahdollistaa kustannusvastuiden tarkemman sopimisen.

Yhtiöjärjestyksen 1, 2 ja 3 §:ien muuttaminen

Yhtiön toiminimi esitetään korvattavaksi yhtiön aputoiminimellä (Länsirata/Västbanan/West Railway).

Yhtiön tarkoitus ja toimiala päivittyisivät osakassopimusta vastaavasti.

3) 2023 CEF Liikenne-tuki (Verkkojen Eurooppa, Connecting Europe Facility-liikenneohjelma)

EU-arviointikriteerien mukaan yhtiön hankkeen kypsyysvaihe rakentamissuunnitteluun voidaan katsoa hyväksi, minkä vuoksi mahdollisuus saada EU-tukea suunnitteluun on hyvä. CEF-tukea haettaisiin rakentamissuunnittelun. Yhtiökokous päättää CEF-tukihakemuksesta ja sen laajuudesta.

Osakkeenomistajien kanta muodostetaan joko yhtiökokousta pitämättä tai viimeistään yhtiökokouksessa 20.12.2023 kello 12.00 Helsingissä.

Selvyyden vuoksi todetaan, että suhtautumalla myönteisesti ylimääräisen yhtiökokoukseen esityksiin Salon kaupunki haluaa vain mahdollistaa CEF-hakemuksen valmistelun ja hankkeen etenemisen hallitusohjelmakirjausten mukaisesti. Nyt ei oteta kantaa Salon kaupungin osallistumiseen mahdollisen rakentamisvaiheen kustannuksiin tai osakkaiden väliseen kustannusjakoon.

Yhtiön esittämässä asioissa on tässä vaiheessa kyse vain CEF-hakemuksen valmistelun mahdollistamisesta hakuajan puitteissa sekä sen menestymismahdollisuuksien edistämisestä. Tässä vaiheessa tehtävät päätökset eivät edellytä yhtiön osakkailta enempää pääomitusta kuin mihin osakkaat ovat jo aiemmin osakassopimuksessa sitoutuneet. Niin ikään nyt ei päätetä rakentamisvaiheeseen kuuluvien vaiheiden, kuten rakentamissuunnittelun tai radan rakentamisen kustannuksiin sitoutumisesta tai niiden jakautumisesta osakkaiden välillä. Niitä koskeva päätöksenteko käynnistyy myöhemmin, kun osakkaiden neuvottelut etenevät ja rakentamisvaiheen sisältö, aikataulu ja kustannusarviot ovat tarkentuneet. Tällä perusteella katsotaan, että asiassa on toimivalta kaupunginhallituksella, joka voi antaa toimiohjeet yhtiökokousedustajalle.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää Salon kaupungin osalta hyväksyä

- 1) että yhtiökokous hyväksyy ratasuunnitelmien suunnitteluperusteiden muutokset yhtiön hallituksen esittämällä tavalla;
- 2) osakassopimuksen muuttamisen siten, että Turun Tunnin Juna Oy voi siirtyä suunnitteluhankkeen aikana rakentamisvaiheeseen ja hankeyhtiö voi käyttää rakentamisvaiheen käynnistämiseen sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoa edellytyksellä, että varojen käyttöä seurataan erikseen ja siitä raportoidaan osakkaille;
- 3) yhtiökokous hyväksyy yhtiön hallituksen esityksen mukaiset muutokset hankeyhtiön yhtiöjärjestyksen toiminimeen, toimialaan ja tehtäviin;
- 4) yhtiökokous päättää hakea Turun tunnin juna -hankkeelle 2023 CEF Liikennetukea TEN-T-ydinverkon Helsinki-Turku yhteysvälin rakentamissuunnitteluun taikka osakkaiden yhdessä niin päättäessä myös varsinaiseen rakentamiseen.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää

- 1) valtuuttaa kaupunginlakimies Antti Mäkelän edustamaan kaupunkia Turun Tunnin Juna Oy:n ylimääräisessä yhtiökokouksessa 20.12.2023 ja hyväksymään yhtiökokouksessa yllä olevien kohtien 1-4 mukaiset päätökset;
- 2) valtuuttaa kaupunginjohtajan allekirjoittamaan osakkeenomistajien yksimielisen päätöksen, joka on sisällöltään yllä olevien kohtien 1-4 mukainen.

Päätös

Merkittiin, että Asko Määttänen poistui kokouksesta esteellisenä, intressijäävi, tämän asian käsittelyn ajaksi klo 17.16.

Esittelijä täydensi päätösehdotustaan, että selvyyden vuoksi todetaan, että suhtautumalla myönteisesti ylimääräisen yhtiökokoukseen esityksiin Salon kaupunki haluaa vain mahdollistaa CEF-hakemuksen valmistelun ja hankkeen etenemisen hallitusohjelmakirjausten mukaisesti. Nyt ei oteta kantaa Salon kaupungin osallistumiseen mahdollisen rakentamisvaiheen kustannuksiin tai osakkaiden väliseen kustannusjakoon. Pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen sekä esittelijän täydennetyt

päätösehdotuksen.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta heti kokouksessa.

Määttänen saapui kokoukseen klo 17.21.

Tiedoksianto

Kaupunginlakimies